

تنوع خدمات حرفه‌ای در مقایسه با دنیا

هوشنگ نادریان

مدیرعامل موسسه حسابرسی مفید راهبر

مقایسه درآمد خدمات حرفه‌ای حسابداری کشور نسبت به تولید ناخالص داخلی حدود ۱۱٪. درصد است این نسبت در دنیا ۱۳۴٪ درصد برآورد می‌گردد. همچنین نگاهی به ترکیب خدمات حرفه‌ای در کشور طبق آمار موجود نشان می‌دهد که ۸۵ درصد خدمات حرفه‌ای ارائه شده موسسات عضو جامعه متمرکز بر خدمات اطمینان بخشی (عمدتاً حسابرسی مالی) می‌باشد در حالی که این نسبت در دنیا کمتر از ۳۵ درصد است.

تحلیل دو داده فوق نشان از فاصله عمده ضریب نفوذ خدمت حرفه‌ای حسابداری و حسابرسی با دنیا دارد. عوامل تشکیل دهنده آن "حق الزحمه پایین"، "عدم حسابرسی بخش عمده‌ای از بنگاه‌های موجود" (طبق آمار تعداد اظهارنامه مالیاتی اخذ شده بخش شرکت‌های سازمان مالیاتی حدود ۳۵۰۰۰۰ مورد است ولی حدود ۵۰۰۰۰ شرکت مورد حسابرسی قرار می‌گیرد) و عامل سوم و مهم "عدم تنوع خدمات" در کشور است.

نگاهی به سرفصل‌های خدمات حرفه‌ای قابل ارائه توسط موسسات حسابرسی بزرگ موسوم به BIG4، نشان دهنده ورود موسسات حسابرسی به خدمات با دامنه بسیار متنوع است.

سرفصل‌های اصلی خدمات موسسه حسابرسی دیلویت:

ردیف	عنوان	ردیف	عنوان
(۱)	حسابرسی	(۱۰)	هوش مصنوعی مولد
(۲)	اطمینان بخشی	(۱۱)	خدمات کارفرمایی جهانی
(۳)	راهکارهای فرآیند تجاری	(۱۲)	سرمایه‌های انسانی
(۴)	مشتریان	(۱۳)	مسائل حقوقی و قانونی
(۵)	سایبر	(۱۴)	عملیات
(۶)	مسائل ویژه	(۱۵)	استراتژی و عملیات
(۷)	مهندس هوش مصنوعی و داده‌ها	(۱۶)	پایداری
(۸)	تکنولوژی و عملکرد بنگاه‌ها	(۱۷)	ریسک، موارد مقرراتی و بازرسی دادگاهی
(۹)	انتقال مالی	(۱۸)	مالیات

سرفصلهای اصلی خدمات موسسه حسابرسی KPMG:

ردیف	عنوان	ردیف	عنوان
(۱)	مشتریان	(۷)	مشاوره
(۲)	انرژی منابع طبیعی و شیمیایی	(۸)	هوشمندسازی
(۳)	خدمات مالی	(۹)	حسابرسی و خدمات اطمینان بخشی
(۴)	سلامت	(۱۰)	پایداری (ESG)
(۵)	دولت و بخش عمومی	(۱۱)	قانون
(۶)	موسسات خصوصی	(۱۲)	مالیات

سرفصلهای اصلی خدمات موسسه PWC:

ردیف	عنوان	ردیف	عنوان
(۱)	خدمات هوش مصنوعی	(۱۱)	انتقال تجاری
(۲)	حسابرسی و اطمینان بخشی	(۱۲)	معاملات تجاری
(۳)	مشاوره	(۱۳)	راهکارهای تجاری قانونی
(۴)	مدیریت بحران	(۱۴)	خدمات ریسک
(۵)	خدمات مدیریت شده	(۱۵)	پایداری و تغییرات آب و هوا
(۶)	نوافرینبها	(۱۶)	خدمات خصوصی
(۷)	استراتژی	(۱۷)	نیروی انسانی
(۸)	مالیات	(۱۸)	اقتصاد
(۹)	خدمات اعتمادسازی	(۱۹)	خدمات فامیلی
(۱۰)	اکو سیستم و اتحادها	(۲۰)	بازرسی دادگاهی

سرفصلهای اصلی خدمات موسسه حسابرسی ارنست و یانگ (EY):

ردیف	عنوان	ردیف	عنوان
(۱)	استراتژی	(۷)	قانون
(۲)	خدمات مالی	(۸)	تکنولوژی
(۳)	مشاوره عملیاتی بنگاه	(۹)	خدمات مدیریت شده
(۴)	کارکنان و نیروی انسانی	(۱۰)	پایداری
(۵)	خدمات اعتباربخشی	(۱۱)	مشاوره
(۶)	مالیات	(۱۲)	خدمات خصوصی

لازم به توضیح است که این سرفصلهای اصلی هر کدام منشعب به خدمات فرعی می شوند که به ترتیب در موسسه دیلویت ، KPMG ، PWC و ارنست و یانگ به ترتیب دارای ۸۰، ۱۰۱، ۱۴۲ و ۷۷ ردیف خدمات فرعی هستند. مقایسه سرفصلهای اصلی نشان از اشتراک همه موسسات در سرفصلهای "حسابرسی و اطمینان بخشی"، "مالیات"، "مسایل

موسسات حسابرسی

در دنیای امروز

خود را

شریک استراتژیک

بنگاه‌ها می‌دانند

“راهبری شرکتی”، “امنیت سایبری”، “حسابرسی داخلی”، “حسابرسی دادگاهی”، “مشاوره‌های ضد پولشویی و تقلب”، “مشاوره بر حوزه‌های سرمایه‌ای”، “خدمات مهندسی مجدد”، “استعدادیابی”، “خدمات اکچوری”، “IFRS»، “قوانین کار و مالیات”، “ناترازی تکنولوژی”، “طرح‌های پاداش و مزایا”، “زنجیره ارزش”، “مشاوره هوشمندسازی”، “بلاک‌چین”، “مدیریت ریسک”، “مدیریت دارایی‌های نامشهود” و...

نکته قابل توجه در اسناد بالادستی ۴ موسسه حسابرسی بزرگ، تمرکز آن‌ها بر بحث فناوری اطلاعات و هوشمندسازی به‌عنوان ابزار مهم در ارائه خدمات است. به‌عبارت دیگر بحث فناوری و هوشمندسازی بخش تفکیک‌ناپذیر خدمات حرفه‌ای قابل ارائه توسط این موسسات شده و غفلت از آن موجب عقب ماندگی جدی از فناوریهای روز و نوآفرینیها می‌شود.

جمع‌بندی

موسسات حسابرسی در دنیای امروز خود را مجهز به دانش و تکنولوژی روز کرده‌اند، از نیروی انسانی نخبه و با کیفیت استفاده می‌کنند، خود را شریک استراتژیک بنگاه‌ها می‌دانند و لذا رابطه آنان با ذینفعان، محدود به خدمات اطمینان‌بخشی نیست. این موسسات نیازهای مختلف ذینفعان را به‌خوبی شناسایی کرده و برای ارائه خدمت متنوع خود را تجهیز نموده‌اند. ایجاد گروه‌های خدماتی برای آفریقا، خاورمیانه، چین، ژاپن، هند نشان از تمرکز کامل بر “نیازهای مشتریان” است. لذا به هم‌پیشگان محترم پیشنهاد می‌شود که در کشور نیز اقدامات نیازسنجی، تجهیز امکانات و تقویت فناوری برای ارائه خدمات مورد نیاز مشتریان در راستای اشاعه هر چه بیشتر فرهنگ خدمات حرفه‌ای و افزایش بازار کار، رضایت بیشتر مشتریان از ارائه‌کنندگان خدمات حرفه‌ای را انجام دهند که خود ضرورتی انکارناپذیر است. باید از هم اکنون باید برای آن برنامه‌ریزی کرد. این کار موجب جلب اعتماد و تامین نیاز ذینفعان و تقویت حرفه حسابداری و حسابرسی در کشور خواهد شد.

قانونی و حقوقی، “هوشمندسازی”، “تکنولوژی”، “نیروی انسانی”، “خدمات ریسک”، “انتقالات تجاری”، “پایداری”، “مشاوره”، مدیریتی و استراتژی شده و اختصاصی را نیز به مشتریان خود ارائه می‌نمایند.

در بخش حسابرسی عملیاتی اهداف حسابرسی به ES 8 مشتمل بر “اثربخشی”، “کارایی”، “صرفه‌های اقتصادی”، “محیط‌زیست”، “اخلاق”، “تعالی سازمانی”، “انصاف و عدالت” و “انگیزه‌های کارکنان” افزایش یافته که دامنه وسیعی از خدمات حرفه‌ای را در بر می‌گیرد.

در بحث شرکت‌آزمایی (Due Diligence)، ۴۹ سرفصل در بررسی ابعاد مختلف یک بنگاه مورد توجه قرار می‌گیرد که فقط ۱۵ سرفصل آن مربوط به مسایل حسابداری است و بقیه موارد عمدتاً جهات مختلف مدیریتی از جمله “ریسک”، “ساختار مالکیتی”، “ارکان راهبری”، “تحقیق و توسعه و فناوری”، “بازارها”، “رقابت”، “قیمت‌گذاری”، “تولید منابع انسانی”، “برنامه‌ریزی سامانه‌ها”، “فرهنگ سازمانی” و... را در بر می‌گیرد.

سرفصل‌های دیگری از تنوع خدمات وجود دارد که در کشور نیز به‌شدت مورد نیاز است که به‌دلیل اطاله کلام صرفاً عناوین برخی از آن‌ها ارائه می‌شود. این موارد مسایل “مشاوره استراتژی”، “خدمات تحصیل و ادغام”، “قیمت‌گذاری”،